

Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районында инициатив проектларны
тәкъдим итү, кертү, тикшерү һәм карау тәртибе
1 бүлек Гомуми нигезләмәләр

1нче статья. Әлеге тәртипне җайга салу предметы

1. Әлеге Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба - район Уставы) нигезендә, инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, тикшерү, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алу уздыру белән бәйлә рәвештә барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне җайга сала.

2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен күрсәтелә торган инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, тикшерү, карау һәм сайлап алу белән бәйлә мөнәсәбәтләргә әлеге Тәртипнең нигезләмәләре кулланылмый, әгәр Татарстан Республикасының закон һәм (яисә) башка норматив хокукый акты белән һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Советы карарлары белән башкасы каралмаган булса.

2 нче статья. Инициатив проектлар

1. Инициатив проект дигәндә әлеге Тәртиптә Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районында яшәүчеләрнең (алга таба - җирлек) район халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру турындагы тәкъдиме аңлашыла, җирле әһәмияттәге яисә башка мәсьәләләрне хәл итү, аларны хәл итү хокукы җирле үзидарә органнарына бирелгән.

2. Инициатив проект үз эченә түбәндәге мәгълүматларны алырга тиеш:

- 1) Район халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблемаларны тасвирлау;
- 2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
- 3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;
- 4) инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;
- 5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;
- 6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;
- 7) инициатив түләүләрнең планлаштырыла торган күләменнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыруга куллану күздә тотылган очракта, район бюджеты чаралары күләменә күрсәтү;
- 8) әлеге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә инициатив проект гамәлгә ашырылчак район территориясенә яисә аның бер өлешенә күрсәтеп;

3. Инициатив проект әлеге статьяның 2 өлешендә каралган белешмәләргә үз эченә алган проектны тасвирлауны үз эченә ала, аңа инициатор карары буенча график һәм (яисә) таблица материаллары кушымта итеп бирелергә мөмкин. Проектны тасвирлауның яқынча формасы һәм аны тутыру буенча рекомендацияләр район Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

3 нче статья. Халык мәнфәгатьләрендә инициатив проектлар гамәлгә ашырыла ала торган территорияне билгеләү

1. Инициативалы проектлар район халқы мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә тормышка ашырылырга мөмкин:

- күпфатирлы йортның подъезды;
- күпфатирлы йорт;
- күпфатирлы йортлар һәм (яки) торак йортлар төркеме (шул исәптән урам, квартал яки планлаштыру структурасының башка элементы);
- торак микрорайоны;
- торак микрорайоннар төркеме;
- торак пункты;
- торак пунктлар төркеме;
- жирлек;

2. Жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү һәм (яки) аерым муниципаль программалар чараларын үтәү буенча инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында район Башкарма комитеты карары (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы карар) белән район территориясен округның бер өлешенә бүлү каралырга мөмкин. Бу очракта инициативалы проектлар район территориясенә (округ) тиешле өлешче чикләрендә тәкъдим ителә, тикшерелә һәм гамәлгә ашырыла.

2 бүлек Инициатив проектларны тәкъдим итү һәм тикшерү

4 нче статья. Проектның инициаторлары

1. Инициатив проектны кертү турындагы инициатива белән чыгыш ясарга хоуклы:

- 1) район территориясендә яшәүче, уналты яшькә житкән, кимендә үн граждандан булган инициатив төркем.
- 2) территориаль ижтимагый үзидарә органнары;
- 3) авыл торак пунктының старостасы;
- 4) жирле ижтимагый берләшмәләр яисә ижтимагый берләшмәләрнең жирле бүлекчәләре, башлангыч профсоюз оешмалары, торак милекчәләре ширкәтләре, бакчачылык яки яшелчәчелек коммерцияле булмаган ширкәтләре.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән затлар (алга таба-проект инициаторлары):

- 1) инициатив проект эзерлиләр;

- 2) инициатив проект турында фикер алышуны оештыралар яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициатив проектка ярдәм итү турындагы мәсьәлә буенча гражданнар фикерен ачыклауны тәмин итәләр;
- 3) район Башкарма комитетына инициативалы проект кертәләр;
- 4) инициатив проектны гамәлгә ашыруны контрольдә тотуда катнашалар;
- 5) башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм әлеге Тәртиптә һәм аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукый актларда билгеләнгән вазыйфаларны үтиләр.

3. Инициатив төркем тәзу һәм аның әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү, беркетмә белән рәсмиләштерелә.

4. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар территорияль иҗтимагый үзидарә органнары булган проект инициаторлары тарафыннан территорияль иҗтимагый үзидарә Уставы нигезендә кабул ителә.

5. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар иҗтимагый берләшмәләр булган проект инициаторлары тарафыннан аларны гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

5 нче статья. Инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклау

1. Инициативалы проект район халкы яки аның өлешендә яшәүчеләр тарафыннан хупланырга тиеш, алар мәнфәгатьләрендә инициатив проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла.

2. Проект инициаторы гражданнарның инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча фикерен түбәндәге формаларда ачыклауны оештыра:

- гражданнар җыенында инициатив проектны карау;
- гражданнар җыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән территорияль иҗтимагый иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар җыелышында яисә конференциясендә инициатив проектны карау;
- гражданнардан сораштыру үткөрү;
- инициатив проектка ярдәм итү өчен гражданнар имзаларын җыю.

3. Проектның инициаторы инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклауның берничә төрәннән файдалану турында карар кабул итәргә хокуклы.

6 нчы статья. Инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар җыены

1. Инициативалы проектны (алга таба - җыен) күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданнар җыены проект инициаторы мөрәҗәгатә нигезендә район Башлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Җыен үткөрү турында проект инициаторының мөрәҗәгатендә түбәндәгеләр күрсәтелә: - проект инициаторы турында мәгълүмат (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, яшәү яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме,

атасының исеме, чара проектының башка инициаторының исеме һәм аның урнашу урыны);

- инициатив проект турында мәгълүмат;
  - инициатив проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча район Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, телефон номерлары;
  - жыенны уздыру датасы, вакыты һәм урыны турында тәкъдимнәр;
3. Жыен район Уставы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.
  4. Жыен үткөрү турында берничә үтенеч кәргән очракта, бер жыенда берничә инициатив проект каралырга мөмкин.

7 нче статья. Инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы

1. Инициатив проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы (алга таба - жыелыш) проект инициаторы карары белән билгеләнә һәм үткәрелә.

2. Жыелыш район территориясә өлешендә үткәрелә, анда яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә инициатив проектны тормышка ашыру планлаштырыла. Әгәр дә бу проектны тормышка ашыру район халкы мәнфәгатьләрендә планлаштырыла икән, район территориясенә төрле өлешләрендә берничә жыелыш үткәреләргә мөмкин.

3. Жыелышта уналты яшькә житкән, тиешле территориядә яшәүчеләр катнаша ала.

4. Жыелыш үткәреләргә мөмкин:

1) кендезге формада - көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өчен халыкның бердәм булу формасында;

2) кендезге-читтән торып - көн тәртибе һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү мәсьәләләре буенча кендезге фикер алышу мөмкинлеген күздә тоткан рәвештә - шулай ук халыкның карарларын билгеләнгән сиктә яисә жыелыш үткөрү турындагы хәбәрдә күрсәтелгән адрес буенча яисә <http://aktanysh.tatarstan.ru> сайты кулланып тавыш бирү мөмкинлеген күздә тоткан рәвештә түбәндәгә формада - «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә.

5. Бер жыелышта берничә инициатив проектны карау мөмкин. Әлегә очракта жыелышны оештыру һәм үткөрү буенча хокуклар һәм бурычлар проектлар инициаторлары белән бергә гамәлгә ашырыла.

6. Жыелыш үткөрү, документлар әзерләү һәм жибәрү буенча чыгымнарны проект инициаторы башкара.

7. Район Башкарма комитеты әлегә проект инициаторына жыелышны үткөрдә ярдәм итә, шул исәптән аны үткөрү өчен бушлай бина бирә. Район Башкарма комитеты карары белән жыелышлар үткөрү өчен бирелә торган бүлмәләр исемлегә билгеләнергә мөмкин.

8. Жыелыш 25 кешедән дә ким булмаган катнашучылар арасында хокуклы дип санала.

8 нче статья. Жыелыш үткөрүгә әзерлек

1. Жыелыш үткөрү турында проект инициаторының карарында күрсәтелә:

- фикер алышу өчен жыелыш үткәрелә торган инициатив проект;
- жыелышны үткөрү формасы (көндөзгә яки көндөзгә-читтән торып);
- жыелышның көн тәртибе, ә жыелышны көндөзгә-читтән торып үткөрү очрагында - халык тавыш бирүләрден уздыру планлаштырыла торган мәсьәләләр;
- жыелыш уздыру датасы, вакыты, урыны, ә жыелыш көндөзгә-читтән торып уздырылган очракта - шулай ук тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча халыкның карарларын кабул итү төмамлану датасы, һәм мондый карарлар тапшырылырга тиешле урыны яисә адресы, яки тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча тавыш бирү өчен махсуслаштырылган сайттан файдалану турында карар;
- көндөзгә формада үткәрелә торган жыелышта катнашучыларның яисә көндөзгә жыелышны читтән торып үткәргән очракта көн тәртибедәге мәсьәләләр буенча фикер алышуда катнашучыларның саны;
- жыелыш үткәрелә торган территориядә яшәүчеләргә, аны үткөрү турында хәбәр итү ысуллары;

2. Проект инициаторы район Башкарма комитетына жыелышны үткөрү турында 10 көннән дә соңга калмыйча язма хәбәрнамә жиберә.

Жыелыш үткөрү турындагы хәбәрнамәдә күрсәтелә:

- проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны);
- әлеге статьяның 1 өлешендә каралган белешмәләр;
- жыелышны оештыру һәм үткөрү буенча күрсәтмә функцияләр башкарырга проектның инициаторлары, вәкаләтле затларның исем-фамилияләре, атасының исемнәре, телефон номерлары.
- жыелышны үткәрүдә ярдәм итү, шул исәптән жыелышны үткөрү өчен бина бирү (жыелышны көндөзгә-читтән торып үткөрү очрагында көндөзгә фикер алышу) һәм (яки) тавышка куелган мәсьәләләр буенча халык тавыш бирү өчен махсус сайттан файдалану турында үтенеч;

4. Жыелышны уздыру турындагы хәбәрнамәгә проектның инициаторы һәм аны оештыру һәм үткөрү буенча боеру функцияләрен башкарырга вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана. Инициатив төркем исемнән жыелышны үткөрү турында хәбәрнамә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм үткөрү буенча боеру функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана.

5. Жыелышны үткөрү өчен бина бирү турындагы үтенеч булганда, район Башкарма комитеты хәбәрнамә кәргән көннән өч көн эчендә проект инициаторына үткөрү өчен бина бирү мөмкинлеге турында хәбәр итә яки жыелышны үткөрү урынын һәм (яки) датасын һәм вакытын үзгәртәргә тәкъдим итә. Проектның инициаторы күрсәтелгән тәкъдимне алган көннән алып өч көн эчендә жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртүгә ризалыгы яисә килешмәве турында хәбәр итәргә тиеш.

6. Районның Башкарма комитеты жыелышны уздыру турында, шул исәптән инициатив проект белән танышу тәртибе турында, районның рәсми сайтында «Интернет» мөглүмат-телекоммуникация чөлтөрөндә яисә махсуслаштырылган сайтта белешмәләр урнаштыра: - жыелыш үткөрү турында хәбәр килгән көннән соң

өч көн эчендө; - проект инициаторының жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгөртү турындагы тәкъдим белән ризалыгын алганнан соң ике көннән дә соңга калмыйча.

7. Район Башкарма комитеты, жыелышны үткөрүдә ярдәм итү проекты инициаторына ярдәм итү максатыннан, вәкаләтле вәкил билгеләргә хокуклы. Вәкаләтле вәкилне билгеләү турында район Башкарма комитеты алдан ук проект инициаторына хәбәр итә.

9 нчы статья. Жыелышны көндезге формада үткөрү тәртибе

1. Жыелыш башланганчы проект инициаторы жыелышта катнашкан гражданны район Башкарма комитеты тарафыннан раслана торган форма буенча исемлек тәзү белән теркәүне тәэмин итә. Жыелышта катнашкан гражданны исемлеге жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып тора.

2. Жыелышның көн тәртибидәгә мәсьәләләр буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Жыелышның көн тәртибидәгә мәсьәләләр буенча карарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алып бару өчен рәис һәм секретарь сайлана.

4. Рәис жыелышны алып бара, көн тәртибидәгә сорауларны игълан итә, жыелышта катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелыш тарафыннан кабул ителгән карарларны формалаштыра, аларны тавышка куя, тавыш бирү нәтижәләрен игълан итә.

5. Секретарь жыелыш беркетмәсе алып бара, анда жыелыш кабул иткән барлык карарлар чагылдырыла, алар буенча тавыш бирү нәтижәләре күрсәтелә. Жыелыш беркетмәсенә жыелыш секретаре һәм рәисе кул куя.

6. Жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

- жыелышны үткөрү урыны һәм вакыты;
- жыелышта катнашкан гражданны саны;
- яшәу урынын күрсәтеп, жыелыш рәисе һәм секретаре турында белешмәләр;
- жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегә; - көн тәртибидәгә мәсьәләләр буенча кабул ителгән карарлар.

10 нчы статья. Жыелышны көндезге-читтән торып үткөрү тәртибе

1. Жыелышны көн тәртибидәгә мәсьәләләрне турыдан-туры карап тикшерү һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өлгә Тәртипнең 9 статьясында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затлар жыелыш үткөрү турындагы хәбәрдә күрсәтелгән урынга яисә адрес буенча тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча язма формада рәсмиләштерелгән карарны жиберергә хокуклы. Карарның якинча формасы район Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

3. Көндезге-читтән торып үткөрелә торган жыелышта катнашучылар булып, турыдан-туры фикер алышуда катнашкан затлар, шулай ук карарлар кабул итү тәмамланганчы алынган затлар санала.

4. Жыелыш көндез-читтән торып уздырылган очракта, махсуслаштырылган сайттан файдаланып, жыелыш үткөрү һәм көндезге фикер алышуда катнашмаган

затларның тавыш бирү турында хәбәр урнаштырылган очракта, көн тәртибе мәсьәләләре буенча әлеге сайтта уздырыла.

5. Жыелышның махсуслаштырылган сайты кулланып жыелышның көн тәртибе мәсьәләләре буенча тавыш бирү жыелыш үткөрелә торган территориядә яшәүчеләр тарафыннан гамәлгә ашырыла, шәхсән көн тәртибендәгә һәр мәсьәлә буенча «риза», «каршы» яки «тоткарландым» дигән формулировкалар белән белдерелгән көн тәртибенең һәр мәсьәләсе буенча карар күрсәтү юлы белән электрон формада башкарыла. Махсус сайтны кулланып тавыш бирүдә катнашучылар булып, тавыш бирү датасына һәм вакытына кадәр, электрон формада тавыш биргән кешеләр санала. Халыкны идентификацияләү бердәм идентификация һәм аутентификация системасы хисап язмасын кулланып башкарыла. Тавыш бирү аның башлану датасы һәм вакыты белән, аның тәмамлану датасы һәм вакыты тәмамланганчы тәнәфессез үткөрелә.

6. Махсус сайтны кулланып тавыш бирү нәтижәләре беркетмә рәвешендә формалаштырыла һәм сайтта мондый тавыш бирү тәмамланганнан соң, бер көн эчендә урнаштырыла. Расланган тавыш бирү беркетмәсе район Башкарма комитеты проект инициаторына аларны формалаштырганнан соң өч көн эчендә юллы. Күрсәтелгән беркетмә жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып тора.

7. Тавыш бирүне уздырганда жыелышта катнашучы һәр кешедән «Персональ мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә ризалыгы алынырга тиеш.

8. Тавыш бирү тәмамланганнан соң, сорашып белешү юлы белән яисә махсуслаштырылган сайт кулланып, секретарь жыелыш беркетмәсен әзерли, ана секретарь һәм жыелыш рәисе имза сала.

9. Көндезгә-читтән торып уздырыла торган жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

- көндезгә фикер алышу урыны һәм вакыты;
- читтән торып тавыш бирү ысулы, аның башлану һәм тәмамлану вакыты;
- жыелышта катнашкан гражданның саны;
- яшәү урынын күрсәтеп, жыелыш рәисе һәм секретаре турында белешмәләр;
- жыелышның көн тәртибе, көндезгә фикер алышудагы чыгышларның эчтәлегә;
- көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча кабул ителгән карарлар һәм алар буенча тавыш бирү нәтижәләре.

11 нче статья. Инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясен үткөрү

1. Инициатив проектны гамәлгә ашыру күздә тотылган 16 яшькә җиткән кешеләр саны 1000 кешедән артып китсә, инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясе (алга таба - конференция) үткөрелергә мөмкин.

2. Конференция әлеге Тәртипнең 7-10 статьяларында билгеләнгән тәртиптә, әлеге статьяда билгеләнгән үзенчәлекләргә исәпкә алып үткөрелә.

3. Конференцияне үткөрү турында проект инициаторы карарында, өлөгө Тәртипнең 8 статьясындагы 1 өлөшөндө каралган нигезлөмөлөр белән беррәттән, күрсәтелергә тиеш:

- 16 яшькә житкән, территориядә яшәүче 100 кешедән 1 делегаттан да ким булмаган сайлау өчен вәкилле нормасы; - делегатларны сайлау өчен жылышлар уздыру сроклары һәм тәртибе.

4. Конференция беркетмәсенең аерылгысыз өлөшө булып делегатлар сайлау турында жылышлар беркетмәләре тора.

12 нче статья. Инициатив проектларга ярдәм итү өчен гражданнар имзаларын жыю

1. Инициатив проектларны хуплап гражданнар имзаларын жыю (алга таба - имзалар жыю) проект инициаторы тарафыннан үткөрелә.

2. Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен имзалар саны, инициатив төркем әгъзалары имзаларын да кертәп, 25 кешедән дә ким булмашка тиеш.

3. Имзалар жыю түбәндөгә тәртиптә башкарыла;

- имза, аларны кул кую кәгазенә кертү юлы белән жыела, аның формасы Башкарма комитет тарафыннан раслана;

- имза кәгазендә имзалар жыюны гамәлгә ашыручы инициатив проект күрсәтелә;

- имза кәгазендә яшәүченең имзасы һәм аны кертү датасы куела. Имза һәм аны кую датасын кеше үз кулы белән куя. Имза кую кәгазендә куела торган кулланучы турында белешмәләр, имзалар жыючы зат үтенече буенча, кул кую кәгазенә кертелергә мөмкин. Өлөгә мәгълүматлар кулъязма ысул белән генә кертелә, шул ук вакытта карандаш куллану рөхсәт ителми;

- яшәүче бер үк инициатив проектны яклап бер генә тапкыр имза куярга хокуклы;

- һәр язылу кәгазе проект инициаторы вәкиленең имзалары белән расланьрга тиеш. Имза салу кәгазен раслаганда, имзалар жыючы проект инициаторы вәкиле үз фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, туган көнен, яшәү урынын үз кулы белән күрсәтә, шулай ук үз имзасын һәм аны кертү датасын куя;

- Имзалар жыйганда, имза кәгазенең алгы һәм арткы ягын тутыру рөхсәт ителә. Шул ук вакытта арткы як имзаларның бердәм нумерациясе белән алгы якның дөвәмы булып тора, ә таныклау имзалары һәм имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле турында белешмәләр имза кәгазенең арткы ягында бары тик яшәүченең соңгы имзасыннан соң гына куела;

- имзалар жыйганда «Персональ мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган һәр кешенең шәхси мәгълүматларын эшкөртүгә ризалыгы алынырга тиеш.

13 нче статья. Өлөгә инициатив проектка ярдәм итү турында гражданнарның фикерләрен ачыклау өчен сораштыру үткөрү

1. Өлөгә инициативалы проектка ярдәм итү турында гражданнарның фикерен ачыклау өчен (алга таба-сораштыру) район халкы яки аның өлөшө инициативасы буенча үткөрелә, аларда түбәндөгә очрактарда инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә:

- инициативалы проектны тулаем район халкы мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру тәкъдим ителә;

- инициативалы проектны район халкы мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру тәкъдим ителә, алар саны 1000 кешедән артып китә.

2. Сораштыруны билгеләү өчен проект инициаторы район Советына гариза жиберә, анда түбәндөгеләр күрсәтелә;

- сораштыру үткөрү тәкъдим ителә торган инициатив проект; - проект инициаторының тәкъдимнәре:

а) сораштыру үткөрү датасы һәм сроклары турында;

б) тәкъдим ителә торган мәсьәләне (мәсьәләләрне) формалаштыру турында сораштыру үткөрү турында;

в) сораштыру үткөрү методикасы турында;

г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны турында;

- проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилиясе, исеме, атасының исеме, аларның яшәү яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пунктының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны).

3. Әгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектның инициаторы өлгә Тәртипнең 4 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар булса, гариза проект инициаторының вәкаләтле заты һәм район халкының кимендә 10 кешесе яисә инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган өлеш тарафыннан имзалана. Бу очракта гаризада шулай ук гаризага (фамилиясе, исеме, атасының исеме, аларның яшәү яки тору урыны турында белешмәләргә) кул куйган затлар турында белешмәләр күрсәтелә.

4. Район Советы гариза кәргән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча аны карый һәм сорашып белешү яисә сорашып белешүне билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итә.

5. Сораштыру үткөрү турындагы инициативаны өлгә статьяда билгеләнгән тәртипне бозу, әгәр хокук бозулар инициативаны тәкъдим итүдә катнашкан район халкының ихтыяр белдерүе нәтижәләрен дәрәс итеп билгеләргә мөмкинлек бирми икән, сораштыру бирүдән баш тарту өчен нигез булып тора.

6. Инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча граждандан сораштыру «Россия Федерациясендә жириле үзидәрә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 31 статьясындагы 4 өлешендә районның норматив хокукий акты белән билгеләнгән тәртиптә үткөрелә.

7. Сораштыруда 16 яшькә житкән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган район халкы яисә аның өлешендә катнашырга хокуклы.

8. Район Башкарма комитеты сораштыру нәтижәләрен проект инициаторына 3 эш көннән дә соңга калмыйча житкерә.

3 бүлек Инициатив проектларны кертү һәм карау

14 нче статья. Район Башкарма комитетына инициативалы проектлар кертү

1. Инициативалы проект керткәндә район Башкарма комитетына тәкъдим ителә:

1) кәгазь чыганактагы һәм электрон формадагы проектның график һәм (яисә) таблица материаллары кушымта итеп бирелә торган тасвирламасы;

2) өлеге Нигезләмәнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә башка документлар, шулай ук проект инициаторының инициаторының инициатив проектны караганда һәм тормышка ашырганда аның исемнән район Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турындагы карары;

3) жыен беркетмәсе, гражданныр жыелышлары яки конференцияләре гражданныр арасында сораштыру нәтижәләре һәм (яки) район халкы инициативасы проектны яки аның өлешендә хуплавын раслаучы кул куелган битләр.

2. Өлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар район Башкарма комитетына турыдан-туры, проектның инициаторы булып, инициативалы проектны караганда һәм тормышка ашырганда район Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырыла яки игълан ителгән кыйммәт белән, аны жибергәндә һәм кертемнәрнең тасвирламасы белән почта аша жиберелә.

3. Проектны кертү датасы булып район Башкарма комитеты өлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны алу көне тора.

4. Документлар инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда проектның инициаторы булып район Башкарма комитеты белән турыдан-туры эш итәргә вәкаләтле зат тарафыннан район Башкарма комитетына тапшырылган очракта, күрсәтелгән затка, исемлеген һәм аларны район Башкарма комитеты тарафыннан алу датасын күрсәтеп, документлар алуда расписка бирелә. Расписка район Башкарма комитеты тарафыннан документлар кабул ителгән көнне тапшырылырга тиеш.

15 нче статья. Инициатив проектларны карау буенча комиссия

1. Инициатив проектларны карау буенча комиссия (алга таба - комиссия) инициатив проектларның социаль-икътисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алу максатында төзелә.

2. Комиссия 5 кешене тәшкил итә.

3. Комиссиянең персонал составы район Башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының гомуми саныннан яртысы район Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия тарафыннан кабул ителә торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатьләр каршылыклары барлыкка килү мөмкинлеген төшереп калдыру өчен формалаштырыла.

4. Комиссия - комиссия рәисе, комиссия рәисе урынбасары, комиссия секретаре һәм аның эшендә катнашучы комиссия әгъзаларыннан тора.

5. Комиссия рәисе:

- комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлегенә белән җитәкчелек итә;
- комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе проектны формалаштыра;
- комиссия әгъзаларына йөкләмәләр бирә;
- комиссия утырышларында рәислек итә.

6. Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары, вакытлыча булмаганда, конкурс комиссиясе рәисе вазыйфаларын башкара.

7. Комиссия секретаре:

- комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәэмин итүне, шул исәптән комиссия утырышына әзерләүне гамәлгә ашыра;
- комиссия әгъзаларына, проект инициаторларына һәм комиссия утырышына чакырылган башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын үткөрү датасын, урынын һәм комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртибе турында хәбәр итә;
- комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

8. Комиссия әгъзасы:

- комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;
- комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;
- комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;
- комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә; - комиссия утырышларында тавыш бирә.

9. Комиссия эшенең төп формасы - утырышлар.

10. Комиссия утырышы аның әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булган очракта хокуклы дип санала.

11. Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлегенә тәэмин ителә. Проект инициативасын карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проектны башлап жиберүчеләргә аны үткөрү көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

12. Проект турында фикер алышу һәм комиссия тарафыннан карарлар кабул итү проект инициаторы һәм башка чакырылган затлар катнашыннан башка башкарыла.

13. Комиссия карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, комиссия утырышында рәислек итүче тавышы хәлиткеч булып тора.

14. Комиссия әгъзалары карарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

15. Комиссия кабул иткән карар белән килешмәгән очракта, комиссия әгъзасы үзенең аерым фикерен язма рәвештә бәян итәргә хокуклы, ул комиссия утырышы беркетмәсенә кушып бирелергә тиеш.

16. Комиссия утырышы нәтижәләре буенча беркетмә төзелә, ул комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм аның утырышында катнашкан комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырышы уздырылганнан соң өч эш көне эчендә имзалана.

17. Комиссия секретаре, комиссия утырышы беркетмәсенә кул куелган көннән соң килүче эш көненнән дә соңга калмыйча, аны район Башкарма комитеты җитәкчесенә жиберә.

18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан тәэмин итүне район Башкарма комитеты башкара.

Статья 16. Район башкарма комитетының инициатив проектны карау тәртибе

1. Инициативалы проект район Башкарма комитеты тарафыннан 30 көн эчендә карала.

2. Инициатив проектны администрациягә керту турындагы мәғлүмат «Татарстан Республикасының хокукый мәғлүматының рәсми порталы»да <http://pravo.tatarstan.ru> басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш һәм Интернет мәғлүмат-телекоммуникация челтәрендә (<http://aktanysh.tatarstan.ru>) инициатив проект районның Башкарма комитетына кертелгән көннән алып өч эш көне дәвамында урнаштырырга һәм әлеге Тәртипнең 2 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән белешмәләренә, шулай ук проектның инициаторлары турында житкерелергә тиеш.

Бер үк вакытта гражданны район Башкарма комитетына, аларны тәкъдим иту вакытын күрсәтеп, үзләренең искәrmәләрен һәм тәкъдимнәрен инициатив проект буенча тапшыру мөмкинлеге турында хәбәр итә.

3. Инициатив проект буенча искәrmәләр һәм тәкъдимнәр биру вакыты жиде эш көне тәшkil итә. Үз искәrmәләрен һәм тәкъдимнәрен 16 яшькә житкән район халкы жибәергә хокуклы. Искәrmәләр һәм тәкъдимнәр район Башкарма комитетына турыдан-туры мөрәжәгать итүче тарафыннан тапшырыла яки почта аша жибәерелә.

4. Инициатив проект буенча искәrmәләренә һәм тәкъдимнәренә гомумиләштерүне комиссия башкара.

5. Инициатив проект буенча искәrmәләр һәм тәкъдимнәр тәкъдим иту срогы жиде эш көне тәшkil итә. 16 яшькә житкән район халкы үзенең искәrmәләрен һәм тәкъдимнәрен жибәергә хокуклы. Күрсәtmәләр һәм тәкъдимнәр район Башкарма комитетына турыдан-туры яки почта аша жибәерелә. Районның Башкарма комитетына берничә инициативалы проект кертелгән очракта, шул исәптән эчтәлеге буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвирлаганда, комиссия район Башкарма комитеты житәкчесенә конкурс нигезендә сайлап алуны үткөрүне оештырырга киңәш итә.

6. Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнең 17 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурста сайлап алуны үткөрү турындагы хәбәр проектлар инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жибәерелә.

7. Комиссия киңәшен исәпкә алып яки конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча район башкарма комитеты житәкчесе түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- инициативалы проектны хупларга һәм аның өстендә эшне район бюджеты турындагы карар белән каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә район бюджеты проектны тәзу һәм карау тәртибенә ярашлы максатларга һәм (яисә) тиешле максатларга һәм (яисә) тиешле максатларга дөвам итәргә (район бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр керту);
- Инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кайтарырга.

8. Район Башкарма комитеты житәкчесе киләсе очраklarның берсендә инициативалы проектка ярдәм күрсәтүдән баш тарту турында карар кабул итә:

- инициатив проектны керту һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;
- инициативалы проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, район Уставы таләпләренә туры килмәве;
- жирле үзидарә органнарында кирәкле вәкаләтләр һәм хокуklar булмау сәбәпле, инициативалы проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;
- инициатив түләүләре барлыкка килмәгән инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чаралар күләмендә район бюджеты чаралары булмау;

- инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтижелерек хәл итү мөмкинлеген булу;

- конкурс сайлап алуын узмаган инициатив проектны тану.

9. Проектны карау нәтижеләре буенча карар проект инициаторына кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча җибәрелә.

10. Район Башкарма комитеты әлеге статьяның 8 өлешендәге 5 пунктында каралган очракта, проект инициаторларына инициативалы проектны бергеләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең яки дөүләт органының җирле үзидарә органына аларның компетенциясе нигезендә тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен комиссия комиссия әғзалары, район Башкарма комитеты вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасынан эшче төркем тәзи, шулай ук проектны эшләп бетерү вакытын билгели. Эшләп бетерелгән инициатив проект комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнең 15 статьясы һәм әлеге статья нигезендә карала.

17 нче статья. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

1. Конкурса сайлап алуны комиссия башкара.

2. Конкурса сайлап алу критерияләре булып тора:

- инициатив проект хәл итүгә һәм аны гамәлгә ашыруга юнәлтелгән проблемаларны билгеләүдә халыкның катнашу дәрәжәсе; - инициатив проектны гамәлгә ашырудан социаль нәтижелелек;

3. Конкурса сайлап алу критерийлары, аларның әһәмияте, аларга тиешле баллар һәм үлчәү коэффициентлары әлеге Тәртипкә кушымтада (алга таба - критерийлар) билгеләнгән.

4. Конкурса сайлап алу әлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында гамәлгә ашырыла. Комиссия инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узган инициатив проектларны ачыклау критерийлары нигезендә бәяләүне гамәлгә ашыра.

5. Конкурс нигезендә сайлап алу нәтижеләре буенча, йомгаклау билгесен исәпкә алып, комиссия узган яисә конкурс сайлавы узмаган инициатив проектларын игълан итү турында карарлар кабул итә.

6. Үткән конкурс сайлавы барлык критерийлар буенча максималь сумма балл алган инициатив проект (ике, өч инициативалы проект һ.б.) игълан ителә.

18 нче статья. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турында район Башкарма комитеты карары

1. Инициативалы проектны тормышка ашыру турында район Башкарма комитеты җитәкчесе карар чыгара.

2. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турындагы карар үз эченә алырга тиеш:

- инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә барлыкка килергә тиеш булган объектның исеме (адресы яки урыны күрсәтелгән) яисә гамәлгә ашыруга инициатив проект җибәрелгән чараның атамасы;

- район бюджеты акчаларын тоту юнәлеше (төзелеш, реконструкцияләү, сатып алу, чаралар (чаралар) үткөрү һ. б.); - район бюджеты акчаларын баш бүлүченең инициатив проектны тормышка ашыруга бүлеп бирелә торган исеме;

- заказ бирүче, төзүче атамасы;

- объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) тормышка ашыру;
- инициатив түләүләр күләме бүлеп, объектның фаразланган (чикле) бәясә яисә чараны (чараларны) уздыруга акчаларның иң чик күләме;
- объектның фаразланган (чик) бәясен яки инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, чараны (чараларны) үткөрүгә чараларның иң чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бүлү.

19 нчы статья. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә инициативалы проект турында мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

Инициатив проектны районның Башкарма комитеты тарафыннан карау, инициатив проектны гамәлгә ашыру барышы, шул исәптән акчаларны файдалану, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында, «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»нда <http://pravo.tatarstan.ru> бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) һәм Актаныш муниципаль районының мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәгә рәсми сайтында <http://aktanysh.tatarstan.ru> урнаштырылырга тиеш.

Инициативалы проектны гамәлгә ашыру нәтижәләре турында район Башкарма комитеты хисабы Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәмамланганнан соң, 30 календарь көн эчендә урнаштырылырга тиеш.

Актаныш муниципаль
районында тәкъдим итү,
кертү, тикшерү һәм
карау тәртибенә карата
кушымта

Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу критерийлары, аласның
әһәмияте, аларга тиешле баллар һәм үлчәү коэффициентлары

№ п/п	Наименование критерия конкурсного отбора	Значения критерия конкурсного отбора	Количество баллов	Весовой коэффициент
1.	<i>(указывается наименование группы критериев)</i>			
1.1.	<i>(указывается наименование критерия)</i>	<i>(указывается значение критерия)</i>	<i>(указываетс я число баллов, присваивае- мое при достижени е соответств ующего значения критерия)</i>	<i>(указывается весовой коэффициент в долях от единицы в зависимости от значимости критерия, сумма всех весовых коэффициент ов должна составлять единицу)</i>
		<i>(указывается значение критерия)</i>	90 баллов	
		<i>(указывается значение критерия)</i>	80 баллов	